

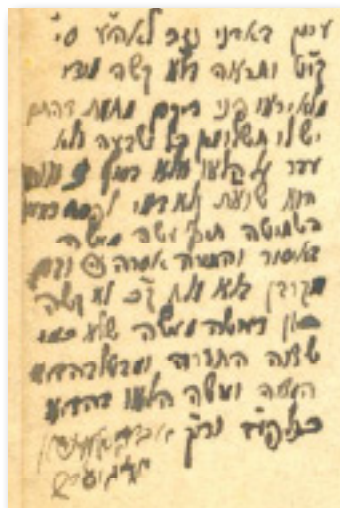

אחד היה אברהם

שביבי הוד מחייו הנאדרים בקודש של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק רבי אברהם אביגדור נחום מסטריקוב זי"ע

גליון מיוחד ליומא דהילולא - ט"ז אלול תשס"א

ירחים אחדים לאחר הבר מצוה בחדשי הקיץ תר"צ נכנס רבנו ללמוד ב"שיבת חכמי לובלין" המעטירה שנפתחה זה עתה, גם שם ניכר ביותר בחריפותו ובמידותיו הנאצלות, כפי שהעיד אחד מתלמידי הישיבה כי עם היותו הארי

צילום נדיר מכת"ק של רבנו זצ"ל
בבחרותו בשולי גליון אחד הספרים
ביח"ל, בו חותם:
אברהם לאנדא מזגיערש

שבחבורה התנהג תמיד באותה מדה של ענוה ופשטות שהיתה טבועה בו כל ימיו, מעולם לא החשיב עצמו כלפי אחרים והצטנע במקומו. לימים סיפר רבנו כי ב"זמן" הראשון למדו בישיבה מסכת יומא אולם הוא קבע לעצמו בנוסף גם את סדר קדשים בעיון. רבנו היה חביב ונערץ אצל רבותיו שהרבו להשתעשע עמו כדרכה של תורה. רבו מרן הגר"מ שפירא מלובלין זצ"ל התבטא פעם שיש לו הרבה תלמידים מיוחדים אולם הוא "עולה על כולם". עם הגה"ק מקוויגלוב זצ"ל היה לו קביעות מיוחדת בכל יום שיש ללימוד סדר טהרות. רבנו היה מזכיר בהערצה מיוחדת את רבו הרב מלובלין זצ"ל ואת המשגיח הנודע הגה"ק רבי שמעול"י מזליחוב זצ"ל ממנו היה מספר עובדות נפלאות. והיה רגיל לומר כי הביטוי "אמונת חכמים" בלשון רבים מוכיח, כי יש לראות

בכל צדיק וצדיק את המיוחד שבו, ולקלוט הימנו כדי ללמוד ולעשות. רבנו היה אכן נאה מקיים כאשר גם בימים בהם כבר הנהיג עדה בעצמו הרבה לדבר מארחות חיהם של רבותיו, חותם האמת שהיתה בנפשו היה ניכר בכל מעשה, כאשר היה אף מטיב לתאר בחיות מיוחדת כל פרט בדקדוק רב, עד שהיו השומעים מרגישים בנפשם כאילו בעל השמועה עומד לפניהם.

הולך בתומו צדיק

בפרוץ המלחמה בשנת ת"ש נמלט בפקודת אביו הק' לברנוביץ שבליטא אל בית אחיו הגדול הגה"ח רבי טוביה לנדא הי"ד, ומשם לוילנא שם התוודע לגאון ישראל הגר"ח"ע גרודינסקי זצ"ל, והיה מפליא את כוחו של הגר"ח"ע בפעולות ההצלה למען הפליטים שנמלטו לשם כשבין זה לזה עוד עמד להשיב לשואליו בדבר הלכה. כן הכיר שם את כ"ק האדמו"ר רש"ש מאמשינוב זצ"ל וכ"ק האדמו"ר רשי"א ממודיץ זצ"ל.

מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל שהיה בין הגולים, שמר לו אמונים מהיכרותו הראשונה ומיד קיבלו בביתו, כשהוא נמנה על הקבוצה המצומצמת של האריות שבחבורה שנבחרו על ידי הרב מבריסק להשתתף בשיעורים העמוקים שהגיד שם ומני אז דבק בו רבנו זצ"ל כתלמיד מובהק. הרב מבריסק זצ"ל שהצליח לעלות לארה"ק בראשית תש"א, פעל כל העת למען הצלתו של תלמידו החביב ומיד בהגיעו לירושלים קרא לכמה מחסידי סטריקוב שדרו בירושלים ופקד עליהם וזירזם להשתדל עבור "סרטיפקט" לרבנו זצ"ל כשהוא מתבטא "איני יושן

יראתי בפצוח שיח מרום גדלות ערכו של האדם הגדול בענקים - רבינו הקדוש מסטריקוב זצוקללה"ה, אשר כל חייו מסכת מופלאה של עבודה יוקדת באור מופלא רום מעלה, הסתר בתוך הסתר, עמוק עמוק מי ימצאנו, צדיק אמת המגלה טפח ומכסה טפחיים ועקבותיו לא נודעו, מקור החכמה, ועמוד הענווה, אחד היה אברהם ואחריו לעפר מי יקום. אך בחלוף מעל מנין שנים מאז עלה ונתעלה לשמי רום אמרתי להעלות עלי גליון קצות דרכיו בקודש לעורר אהבת ישנים להמליץ טוב עלינו ועל כל אחנא בית ישראל.

במעלליו יתנכר נער

בוצין בוצין מקטפיה ידיע, כבר משחר ימי נעוריו נודע וגדול שמו בפי כל מכיריו כבעל מח חריף אשר כבש את לבם של אדירי התורה שלא הסתירו את התפעלותם מעומק חכמתו. ועובדא הוי בעת שהסתופף רבנו בצל זקנו רבו ואלופו איש האמת כ"ק מרן האדמו"ר הזקן הרה"ק רבי אלימלך מנחם מנדל מסטריקוב זי"ע שרחש לו חיבה יתירה לעיני כל העדה בהיותו ילד קט, היה זה בעת שעמד זקנו הגדול לקדש על היין והבחין שנכדו הקטן עדיין לא הגיע, אז הניח את הכוס ואמר בלשון חיבה "היכן הוא ה'פרומער' שלי", בדקו ומצאו שהוא עדיין עומד בתפילה, המתין הסבא הגדול עד שהגיע הנכד ורק אז קידש על הכוס. ואכן כל ימיו ראה עצמו כתלמיד מובהק של זקנו הק' והיה מדבר מהנהגותיו בחרדת קודש. גם במסעותיו של זקנו הק' לעיר המרפא "קרעניץ" היה רבנו בין הנלווים אליו, וככה פגש שם ברבו לעתיד מרן הגרי"ז מבריסק זי"ע שהתפעל ממנו מאד וכשחזר לביתו סח לבניו "מצאתי 'חידוש' בקרעניץ".

תצלום נדיר של ברכת מזל טוב מבחורי ישיבת 'בית אהרן' - סטריקוב
בזגיערש לרגל הבר מצוה של רבנו זצ"ל

בילדותו למד רבנו בעמקות נפלאה אצל הגאון רבי מענדל וקסלר הי"ד מגדולי תלמידי ה"אבני נזר" זי"ע. משנקרא אותו גאון לכהן בראשות ישיבת 'כתר תורה' בקראקא והוצרך לעקור ממקום מגוריו ב"זגיערש", גלה אף תלמידו רבנו זצ"ל עמו לקראקא בעודו ילד בן י"א שנים, כשהוא לומד עם בחורים מבוגרים ממנו בכמה שנים.

לשלטונות החליטו לחתום לו כל אחד רק אות אחת, משהגיע תורו של רבנו לחתום הוא התחמק, לבסוף הסתפקו בלא חתימתו כי ראו שהדבר קשה עליו מאד, וכך ניצל רבנו מחילול שב"ק.

בהגיעו לארה"ק מיד הצטרף לבחירי התלמידים שהורשו ליכנס לשיעוריו של הרב מברסק זצ"ל שהתחדשו באותה שנה, בשנים אלו אף למד בחברותא עם ידיד נפשו הגרי"ד סולוביצק זצ"ל בנו הגדול של מרן הגרי"ז זצ"ל בהתמדה נפלאה בביהכנ"ס "בבא תמא" שבשכונת הבוכרים, את כל סדר 'זרעים' בעיון, משך כשש שנים עד לנשואיו בשנת תש"ו.

על אהבתו והערצתו העצומה של רבנו זצ"ל אל רבו נצרך יריעה מיוחדת, וכמים הפנים לפנים כך היתה הערצתו של רבו אליו. הערכתו של מרן הגרי"ז זצ"ל לרבנו זצ"ל באה לידי ביטוי בהזדמנויות שונות גם בפני אחרים, פעם התבטא "אם ישנה נקודת אמת, הרי שהיא נמצאת אצל רבי אברהם". והוא עובדא במשלחת רבנים שהגיעה אל מרן הגרי"ז זצ"ל בשאלה בנושא מסויים, הרב מברסק פנה אל רבנו שנכח שם ר' אברהם מה דעתכם בזה, רבנו השיב מה שהיה נראה לו. לאחר מכן המשיכו הרבנים לדון לפניו, והרב מברסק ישב כל העת ושתק, עד שנענה אחד מהם ומה מכריע הרב בענין, מיד נענה הרב מברסק זצ"ל "הלא כבר שמעתם את התשובה..."

באותם שנים היתה לרבנו קירבה עצומה עם מרן הרב מטשעבין זצ"ל, בהיותו גר בירושלים בשכונתו בשכונת "שערי חסד". מדי יום ביומו היו רגילים לראותו ממתיק סוד עם הגאון מטשעבין בחצר ביהמ"ד "קהל חסידים" שבשכונה, היו אלו שיחות בלימוד כדרכה של תורה כשהם מתפלפלים מגמ' לגמ' ומתוס' לתוס', והרבה פעמים בענייני הכלל ובעניינים פרטיים שלא שוחח עם שום אדם. בכל פעם שהיה נכנס לביתו, היה הגאון מטשעבין קם לפניו מלא קומתו. גם בשנתו האחרונה שהיה הדבר קשה עליו, רבנו שלא רצה להטריחו נכנס דרך המרפסת, אך מיד בראותו את פניו קם לעומתו. פעם פגש בבחור מחסידי סטריקוב, ואמר לו "הפצרתי ברככם הרבה שיפתח ישיבה לבחורים ויגיד בה שיעורים כי אז יאיר את העולם בתורתו".

בעול ההנהגה

כאשר נודע בבירור אחר המלחמה הנוראה שאביו הק' כ"ק מרן האדמו"ר האמצעי מסטריקוב הי"ד עלה על המוקד עק"ה, הכתירוהו זקני החסידים לרבם ומאורם כשהם מתבטלים אליו בביטול גמור. היו אלו חסידים ישישים ונשואי פנים, ונכדי זקנו גאון הדור מרן הגה"ק מטשעבין זצ"ל אבי השושלת, אשר כבר ראו ארבעה דורות של מנהיגי עדה מזקניו ומרבותיהם של רבנו זצ"ל, שהתקשרו אליו בקשר הדוק ולא זזו ימין ושמאל בלא לשמוע בעצתו.

הוא הגבר ראה בעני עמו, בחרון אף ה' לפני שבעים שנה בעת החורבן הנורא שעבר על כלל ישראל, ואזר כגבור חלציו להחיות העצמות היבשות אודים מוצלים מאש, כרועה עדרו קיבץ אחד מעיר שניים ממשפחה וחזק את לבבם בדברי נחמה, ובמתיקות שבחריפות שיקם ההריסות והקים מעפרות דל עדי נבנו מוסדות תבל וקמה וגם ניצבה לה עדת עם קודש בדרכו המופלאה שביל הענוה והפשטות.

וממוצא הדברים שאמר רבנו בשם זקנו מרן האדמו"ר מסטריקוב זצ"ל נמצינו למדים על אופן הנהגתו המופלאה שלו. בדברי המדרש בפר' שמות (פ"ב ב') עה"פ ומשה היה רועה, אמרו רבותינו כשהיה מרע"ה רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי ורץ אחריו וכו', כיון שהגיע משה אצלו אמר אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא עיף אתה הרכיבו על כתיפו וכו', אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך חיך אתה תרעה צאני ישראל הוי ומשה היה רועה. ולכאורה תמוה הרי זה היפך האחריות לעזוב עדר שלם של גדיים בשביל גדי בודד? אלא מזה נראה, דאדרבה בכך נבחן מנהיג ישראל האם יודע הוא שהעדר כולו מורכב מהרבה גדיים וכל אחד הוא יחיד בפני עצמו...

מעל יובל שנים נשא רבנו במסירות וחמלה אין קץ במשא העדה, כאב רחום היה כואב את כאבם ומיצר בצערם, מרעיף מאהבתו לכל יציר נוצר בפשטות מופלאה, כפי שהיטב להגדירו ידיד נעוריו רבי דוד הלחמי זצ"ל תלמיד מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל "היה לו את האהבת ישראל הוורקאית האמיתית".

באותם ימים טרופים בעת התגעש עולם "צדיק באמונתו יחיה" - רבנו דבוק באמונה תמימה, יום אחד פגש רבנו ברחוב בוילנא אדם שהיה נכד לגאוני ארץ שטר מן הדרך הישר רח"ל, והיה כותב מאמרי שטנה על היהדות. הלה שהכיר את רבנו קרא לעברו בהתרסה "הן כעת גם אתה תודה שעם ישראל נפל בלא שום תקוה". רבנו שראה בזאת סימן מן השמים להתחזק אף בימים קשים כאלו קרא לעברו: "נצח ישראל לא ישקר - עם ישראל קום יקום יעלה ויפרח, ועולם התורה והחסידות עוד יכפיל את עצמו, ואתה בעיניך תראה כל זאת". הלה נסתלק מיד כשרוחו שפופה בראותו כי לא יוכל לו.

באותה העת היה בוילנא אדם שכונה "מגיד עתידות", הפליטים הרבים שהגיעו לוילנא מחוסרי כל, רחוקים מבני משפחותיהם כשאנים יודעים מה ילד יום מיהרו לביתו לשמוע מה עובר על משפחתם ומה יהיה בעתידם. באחד הימים ראה רבנו את אחד מידידיו עומד בתור המשתרך בפתח ביתו, הלה בראותו את רבנו ניסה לשכנעו להצטרף אליו ולשמוע מפי ה"מגיד עתידות" את שלומם של בני משפחתו ואת העתיד לעבור עליהם, לאחר שכנועים רבים פנה אליו רבנו ואמר: "ראה נא ידידי, הכל אני מבין, אך איך זה מסתדר עם דברי רש"י בפרשת שופטים עה"פ תמים תהיה עם ה' אלוהיך: **"התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו"** וסירב לפנות אל אותו "מגלה עתידות".

עלייתו לארה"ק

דרך רצופה ניסים רבים עבר רבנו זצ"ל במהלך בריחתו מליטא למוסקבה, ומשם דרך לבנון וטורקיה עד הגיעו לחוף מבטחים בארה"ק ימים ספורים קודם חג הפסח תש"א. מעשה פלא אותו סיפר רבנו זצ"ל בערוב ימיו על השגחה פרטית שאירע לו, במהלך מנוסתו מליטא לרוסיה ברכבת. בשעה שעמד לעבור את הרציף לכיוון הרכבת חמד חייל נאצי את מעילו של רבנו ותפסו בידו כשהוא מצווה עליו שיעמוד בצד ולא יעלה לרכבת, רבנו נתן לו דחיפה הגונה כשהחייל נופל על פניו ארצה, ועד שהתאושש הספיק רבנו לרוץ לכיוון הרכבת, יושב במרומים שמר על רבנו שהחייל לא ירה לעברו.

רבנו זצ"ל משוחח בלימוד עם רבו מרן הגרי"ז זצ"ל בעיירת המרפא 'שולץ' בשווייץ - אב תשט"ז

במנוסתו לייטא פגש בחבורת בחורים מתלמידי הגר"ש שקוף זצ"ל, הם ביקשו מעסקן שיעזרם להבריח את הגבול, הלה סיכם עם מברכי גבולות שלאחר מכן יחתמו כולם שאכן הצליחו לעבור את הגבול ואז יקבל את שכרו. בעברם את הגבול היה כבר ליל שב"ק, ומפני חשש פיקוח נפש שהגוי לא יסגירם

ברבע שעה כשבזמן הנותר הספיק להתעניין בשלומם ושלום ילדיו.

שר התורה

רבנו זצ"ל נודע בפי כל עולם התורה כשר התורה, לבד מבקיאותו העצומה בכל חדרי תורה נתייחד בעמקות נפלאה כשהוא חותר בכל ענין לשרשיו ולפרטי פרטיו לאמיתיה של תורה. הוא לא סבל את הזיופים או דברים שאינם מדויקים היטב, וככה התבטא פעם לחתן שהשמיע בסעודת ה"שבע ברכות" פלפול בדברי הרמב"ם, אחר שסיים החתן להרצות את דבריו פנה אליו בברכת י"שר כח כשהוא מוסיף "אמרת פשט נאה ברמב"ם אך אין זה האמת".

זכרוננו הנדיר הפליא את כל רואיו, והיה מזכיר דברים ששמע מרבותיו מלפני שבעים שנה בדיוק רב.

הרבה פעמים כשהחל לומר דברי תורה בשולחנו הטהור היה פותח דבריו ואומר: "איני אומר כלום", או "מסתמא הכל כתוב כבר", כאילו אינו אומר שום דבר חידוש, בה בשעה שכל השומעים התפללו מעומקם וחריפותם של הדברים שהיו שמחים ומאירים כנתינתם מסיני.

חידושי התאפיינו בפשטות ובאמת שהיה מאיר את העיניים בדברים הנראים לכאורה כפשוטים, עד שהיו השומעים משתאים איך לא הרגישו בעצמם בהבחנה אמיתית זו במהלך לימוד הסוגיא.

בחור כי יבא לפניו ויבקש להשמיע איזה שהוא ד"ת, כדרכם של בני הישיבות מתחיל הוא במה שכתוב ברמב"ם, אומר לו רבנו זצ"ל קודם נראה מה כתוב בגמ', ומה מבאר רש"י, ומה חידוש תוס'. כשבצעם מהלך לימוד כבר קולע לכל הצדדים והחקירות שיש לחדש באותה סוגיא.

בעת ששקע ראשו בסוגיא היה נתון כולו בריכוז עצום עד שלא הבחין כלל בנעשה סביבו. וסיפר אחד החסידים שנכנס פעם לקודש פנימה לשאול עצה מפ"ק, ורבנו אחז באמצע הלימוד בחברותא [כי דרכו בקודש היתה שלא להגביל את מי שבא בשערי בשעות מסוימות, אלא בכל עת היתה דלתו פתוחה בחמלה, לכן קרה שחסיד הגיע באמצע הלימוד]. והמחזה היה נורא הוד: החסיד עומד מולו, ורבנו ממשיך לדבר בסוגיא שעסק בה בלא שהבחין כלל שהלה עומד מולו, עד שהעירו החברותא, או אז מיד פנה אליו והצטדק שלא ראהו עד כה ...

חכימא דיהודאי

רבנו זצ"ל בשיחה עמוקה של תורה עם

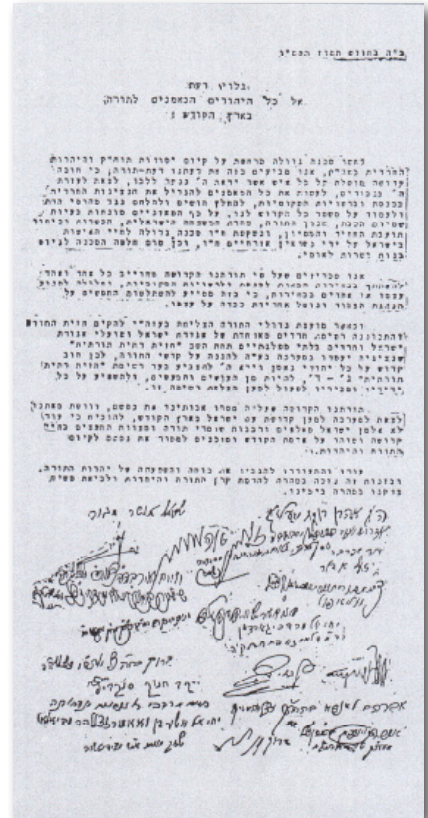
הגרא"ל שטיינמן שליט"א והגרמ"ד סולוביצקי שליט"א

כשנפתח הכולל בהיכל בית מדרשו היה נוהג רבנו לרדת מביתו ולדבר בסוגיא שעסקו בה, במיוחד היה זה בעת שלמדו מסכתות "זבחים" ו"מנחות" שבסדר "קדשים" כאן היה זה תענוג אמיתי לכל אותם הלומדים המופלגים שהרי רבנו זצ"ל היה תלמיד מובהק להגר"ז מבריסק זצ"ל מרא דסדר קדשים שקיבץ וריבץ תלמידים לעסוק בסדר זה שלא למדו אותו בישיבות, האברכים היו קשובים לכל קושיה או תירוץ שיצא מפ"ק, והריתחא דאורייתא הדהדה היטב בהיכל ביהמ"ד.

רבנו זצ"ל היה אוהב ישראל מיוחד במינו כפי שנחרט על גבי ציונו הק' "אוהב ישראל ומעתיר בעדם", ושמעתי מפ"ק אבד"ק נאראל זצ"ל שהיטב לבטא זאת "כי הרבי אהב כל אחד מישראל וכולם אהבו אותו".

כשחזר באחת השנים משוויץ שאלו אחד מזקני החסידים האם נפש הרבי קימעה, נענה רבנו "לנוח... אפשר גם פה בא", גם בצפת יש הרים ואויר צה. הדבר היחיד שהוקל מעלי כשהייתי שם, שלא שמעתי כ"כ הרבה צרות של יהודים, שכל 'פעקל' מונח לי כאבן על הראש". הרבה פעמים הרגישו בחוש הזולת, כשהוא מבטיח באחריות גמורה "יהיה טוב", או שאמר בפסקנות "זה כלום" כנגד דברי הרופאים, ממש כמאמרם ז"ל "מי מושל ביי צדיק, שאני גוזר גזירה והוא מבטלה".

במחיצתו אפשר היה להבין במוחש את מאמר הגמ' (הוריות י.) "כמדומין אתם ששררה אני נותן לכם עבדות אני נותן לכם". אם היה מישהו זקוק לאיזה המלצה מיד היה פונה בעצמו אל הכתובת ההיא בצורה טבעית כאילו והיא לפי כבודו. רבנו גמל חסדים בגופו ובמומו, משפחות רבות שלא ידעו בכלל שהסכומים שהגיעו אליהם בכל חודש דרך קבע, היה דרך שליח נסתר של רבנו זצ"ל שהקפיד שהשליח ידע בבירור שהכסף הגיע ליעדו תוך זהירות שלא ידעו כלל דרך מי הגיע אליהם כדי שלא יבושו, ורק לאחר הסתלקותו נודעו הרבה דברים נסתרים בענין. עודד אלמנות ויתומים שגדלו בביתו ולא אחת עמד כשושבין לצידם.

קריאת קודש משנת תשט"ו בחתי"ק של רבנו זצ"ל עם גדולי ישראל ז"ע

"הכנסת אורחים" אצל רבנו עבודה בפני עצמה היתה, שראוי להתבונן וללמוד הימנה, כל מי שבא בצל קורתו היה מכבדו בעצמו בכוס תה, במנוחה, ואף בסעודה שלמה, כשהוא טורח בעצמו להכין הכל, כמדת החסד שנאמר אצל אברהם אבינו ע"ה "והוא עומד עליהם...". וסיפר יהודי שעלה מרוסיה, לאחר תקופה ארוכה שהתענה תחת ממשלת הרשע, והתגורר בקרית גת, מדי פעם היה עולה לת"א, להתחזק ולהתחמם לאורו. בימים ההם היתה התחבורה הציבורית דלילה מאד, רק פעם ביום יצא האוטובוס מת"א לקרית גת, ולכן נשאר החסיד ללון בבית רבנו. רבנו זצ"ל לא חסך כל מאמץ להיטיב עם האורח, הוא בכבודו ובעצמו הציע את המיטות, ועמד עליו לשרתו בכל המצטרך, כי אצל רבנו לא היתה האדמור"ת שררה אלא עבדות.

ביתו של רבנו זצ"ל היווה 'תל תלפיות' - שהכל פונים אליו, בהיותו רב תושיה וחכימא דיהודאי היו אף רבים מעדות וחוגים אחרים באים אליו להיוועץ בנושאים שונים, ברפואה, בעסקים, ובענייני הכלל, והוא ברוחב דעתו השיב לכולם איש איש לפי צרכו. דרכו בקודש היה שאם בא הלה לשאול דבר מה לא מיהר להשיב דעתו בענין אלא שהה זמן מה או אפי' כמה ימים בירר כל פרטי הענין לשרשם אמר כל הצדדים ולבסוף הכריע כשלפעמים טורח בעצמו להודיע את תשובתו. ומעשה היה בקבלן גדול שהוצרך להיוועץ בעסק חשוב, הודיע לרבנו על בואו וחשב שיצטרך זמן רב, אך רבנו השיבו שמספיק לו חצי שעה לפני מנחה, הלה הגיע לבית רבנו בשעה המדוברת והוא מתחיל להציע את כל צדדי הענין, רבנו בחריפותו מיד מחשב שאם יעשה כך וכך ירויח ואם יעשה אחרת עלול להפסיד, והלה מתפלל איך הצליח רבנו לפתור חשבון כזה מסובך

מח חריף ואיש המחשבה העמוק, היה בעל רגש נפלא בחמימות הלב בלתי מצויה. מסופר על הגאון רבי לייבוש חריף זצ"ל שנכנס פעם לביהמ"ד בטשכנוב, וראה את עבודת התפילה של רשכבה"ג הגה"ק רבי אברהם מטשכנוב זי"ע, נתפעם הגאון והתרגש, ואף קרא לנוכחים באמרו: "בואו, וראו, איך שהניח ר' אברהםמל" כל העלו"שקייט שלו בתפילה", ובדורנו העידו גדולי הדור, שגם נכדו רבנו הניח גאונותו הגדולה בתפילה.

כמה שהצליח להסתיר מעשיו בהסתר אחר הסתר, הרי שבעבודת הלב כמו נפרצו גיצים מאשו הגדולה, וקולו נשמע בבואו אל הקודש כולו אחוז דביקות עילאית ברשפי אש שלהבת י-ה, כמונה מעות הכנים חיות בכל תיבה ותיבה בנעימות מיוחדת, כל מי שנקלע אי פעם בהיכלו בשעת התפילה עמד נפעם נוכח חזיון מופלא זה. ולא אחת שמעוהו נאנח קשות בברכת רפאנו או בבנין ירושלים, כי היה תמיד מיצר על גלות השכינה וצרות ישראל, בפרט בהגיעו לפסקא "ועונה לעמו ישראל בעת שוועם אליו" שהיה מתרפק בתחנונים ובדמעות לישועתן של ישראל.

הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שהתגורר בסמיכות לרבנו בצעירותו בשכונת "שערי חסד", היה מתפעל למראה תפילתו הנלהבת כשהוא מתבטא **"אצל הרבי מסטריקוב כל תפילה וכל ברכה נאמרת בסערת נפש כזאת כאילו היתה זאת הפעם הראשונה בחייו"**. וכן שמעתי מפ"ק האדמו"ר רבי צבי הירש מקרעטשניף זצ"ל שראה פעם את רבנו בימי בחרותו בירושלים בתפילתו על יד שריד בית מקדשנו, והתלהב מאד מסדר תפילתו בלבית אש קודש ובקול גדול שעשה רושם עצום על כל הסובבים, באמרו "אז הבנתי 'כח התפילה' מהו".

בימינו האחרונים סח רבנו זצ"ל לנכדו **"אינני מבין כיצד אין לאנשים פחד להאריך בתפילה הרי מחשבה זרה אחת באמצע התפילה יותר גרועה ממות"**, ומזה משמע שכל זמן שהתפלל לא ידע חלילה מחשבה זרה...

ונר אלוקים טרם יכבה

בתקופה האחרונה חלה ונחלש מאד אך התחזק בדברי תורה והתגבר כארי לעמוד בתפילה בכל כוחו, ואף השיב לשואלי מתוך יסורים גדולים בכמה הכרעות קשות. בחודש האחרון הרבה לדבר על ענייני החורבן וסוף הגלות כשמכל שיחותיו ניכר צער כלל ישראל שבער בקרבו כל ימי חייו.

בר"ח אלול אחר התפילה בביתו, ביקש באופן נדיר לשנות "לחיים" עם קהל אנ"ש, שנתברר לאחר מכן כ"שעת פרידה", כשהוא מושיט ידו לכל אחד מהנוכחים ומברכו באופן אישי. לאחד הבחורים שהיה מאד מקושר אליו, פנה רבנו זצ"ל באותו מעמד בתביעה מאהבה "האם אתה לומד בשמחה?" כשהוא מוסיף בנשימה אחת "הרי כתוב 'וחי בהם' - צריך שהלימוד יהיה בחיות ובשמחה - 'לעבדי'ג", ובברכה לבבית סיים "שתזכה לחדש בשמחה".

בליל שבת האחרון פלפל עם נכדו שעה ארוכה בדברי זקנו שר התורה מרן הגה"ק מטשכנוב זי"ע כשהוא מוסיף לבאר בדבריו חידושים נפלאים, כאילו לא חלי ולא מרגיש כלום ביסורים שאפפו אותו.

בחודש האחרון הרבו להעתייר בעדו אך למגינת לב כל ישראל גברו אראלים על המצוקים וברגע כמימרא עלה בסערה השמימה בליל ט"ז אלול תשס"א.

באשכבתיה דרבי בבני ברק ובירושלים הלכו רבבות רבבות אלפי ישראל אחר מטתו עד למקום מנוחתו בחלקת הרבנים במרומי הר המנוחות.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

יו"ל ע"י מכון "אוצר החיים" - בני ברק 0504181548

בימי חוה"מ היה ביתו של רבנו הומה מבקרים, גדולי תורה וחסידות לצד חסידים ישישים, זקנים עם נערים, כולם נקבצו באו להקביל פניו ברגל. אחד מחשובי הת"ח היטב לבטא את מה שהיה שם "איך אפשר לשכוח את ימי חוה"מ במחיצתו, גדולי הת"ח היו באים, יושבים סביב לשולחנו ומשוחחים בדברי תורה בכל המקצועות, במעמד זה נפלו כל המחיצות, בלבו הפתוח כאולם לכל אחד, עם זה מדבר בד"ת ועם זה משוחח בענייני הפרטיים, כל אחד הרגיש בנפשו שרבנו העניק לו מה שהיה צריך".

גאון הענווה והפשטות

במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו - ככל שגבה שיעור קומתו וגאונותו הרקיעה, כך השים רבנו עצמו כשריים. בעצם הוא לא היה צריך להתאמץ כדי להיות עניו, כי היה שפל ברך מטבעו. אי אפשר לצייר התנהגותו הטבעית ופשטותו בלכתו בין הבריות, איך שהרגיש עצמו כשווה בין שווים, בלכתו ברחוב השפיל מבטו ארצה וכל הופעתו אמרה ענוות חן כמ"ש "לענוים יתן חן". גם בקשתו הצנועה אודות מקום ציונו הק' בהר המנוחות: **"אין זה חייב להיות במקום חשוב, אלא אפי' ליד אדם פשוט, כמו כולם..."**

הוא לא יכל לסבול את ה'כבוד' כפשוטו, והרבה עובדות ידועים בפי הבריות מהנהגותיו המופלאות בענין זה. פעם יצא מאולם שמחות, בעל השמחה יוצא אחריו ללוותו כברת דרך, אך רבנו מפציר בו לחזור באמרו: אין זה נאה לעזוב באמצע השמחה. הלה מפטיר: הלא אי' בגמ' שת"ח צריך ב' מלווים, אך רבנו השיבו על אתר: ואני איני צריך אפי' אחד...

תמונה נדירה. רבנו זצ"ל בריקוד של מצוה בשמחת נישואין לפני יובל שנים

רבנו היה מטריח עצמו לכל שמחה שהזמינהו, ופעם שאלוהו הלא לפעמים מגיע לשמחה שממש אינה לפי כבודו, אך רבנו משיב בפשטות איך אוכל שלא להשתתף בשמחה שיהודי זה טרח בעצמו לבא אלי להזמין אותי, ופעם נכנסו לקודש פנימה משלחת של אברכים להזמינו לשמחת נישואין בבית רבם, רבנו מגיב "למה לו הטירחה הזו לשלוח אתכם הלא היה יכול לשלוח דרך הדואר זה היה מספיק לי..."

אהב את השלום והאמת, כדרך אבותיו הגדולים זי"ע היה אוהב שלום ורודף שלום, בורח מן המחלוקת כמפני האש, ואינו מביט און ביעקב. והיה אומר בשם זקנו כ"ק מרן האדמו"ר הזקן זי"ע עה"פ (אסתר ט,) "דברי שלום ואמת" כי על השלום צריך להרבות בדברים לפייס ולרצות עד שישורו השלום אבל על האמת א"צ לדבר כי האמת מדברת בעד עצמה. וכך פי' מה שאמרו חז"ל (כתובות יז.) "הקונה מקח מן השוק ישבחנה בעיניו" דאין הכוונה לדבר שקר ח"ו, אלא שבעין טובה אפשר להשיביו בפועל.

עמוד צלותהון דישראל

מי יוכל לתאר בעט סופרים את השתפכות נפשו של רבנו בעידן צלותא, איך שהיה כל הקהל מתעלה אחר תפילתו לאווירה מיוחדת במינה, ועם היותו בעל